

10 VRAGEN OVER...

SOA en beheer

INTERVIEW EN TEKST Remko van der Pols en René Sieders

1

WAT IS SOA?

SOA staat voor Service Oriented Architecture. Een dergelijke architectuur gaat er vanuit dat een

informatievoorziening of informatiesysteem wordt gebouwd door het bouwen van onderdelen en het koppelen van deze onderdelen via een communicatiekanaal, dat Enterprise Service Bus (ESB) genoemd wordt.

Eenvoudig gezegd komt het er op neer dat diverse applicaties die in het verleden onderling via interfaces aan elkaar gekoppeld waren, nu allen virtueel met elkaar verbonden zijn via de ESB. De communicatie tussen de applicaties via deze ESB verloopt op basis van serviceverzoeken. De services worden gerealiseerd met behulp van componenten die men zelf in huis kan hebben, in de vorm van standaardsoftware of in de vorm van maatwerk (vaak legacy genoemd), of die men via het web van buiten kan betrekken. Voor de gebruiker is het niet meer zichtbaar hoeveel en welke applicaties er zijn en waar die zich bevinden: er lijkt slechts één applicatie te zijn die het specifieke bedrijfsproces ondersteunt.

2

WAT IS ER NIEUW AAN SOA?

Het lijkt erop dat SOA totaal nieuw is, maar in de

kern is SOA niets nieuws. SOA vormt slechts een volgende stap op iets dat al lang geleden is ingezet: eerst gebruikten we standaard routines, toen standaard (sub-) modules aangeroepen vanuit één hoofdmodule, daarna gebruikten we standaard componenten en nu standaard services. SOA is dus de nieuwe generatie van hergebruik of gedeeld gebruik.

3

WAT IS ER MIS MET SOA?

Op zich is er niets mis met SOA, maar SOA lijkt wel de oplossing voor alle kwalen te zijn. Net

zo goed als alle andere concepten heeft SOA voor- en nadelen, soms is SOA handig en in andere situaties niet. De keuze voor SOA moet een bewuste keuze zijn, met de afweging van voor en nadelen en de beoordeling of het op de specifieke situatie past.

4

WAT IS DE GROOTSTE VALKUIL MET SOA?

De oorzaak van veel knelpunten is dat de SOA-benadering gebaseerd

is op architectuurprincipes: de architectuur is leidend en op basis hiervan worden services onderkend en deze moeten worden belegd. De consequentie is dat technische of architectuurtechnische (SOA-architectuur) principes leidend worden. Men loopt dan

ook snel het risico om te kleinschalige of te technische services te leveren aan de business die niet technisch denkt. Onze ervaring is dat managers dit nauwelijks begrijpen en ook niet wensen te begrijpen.

Kernpunten daarbij zijn:

- Te kleinschalig. Er worden specifieke services onderkend die vaak ook nog eens technisch van aard zijn.
- Te informatietechnisch of te technisch. De reden dat ze bestaan is dat ze onderkend zijn en niet omdat er een businessbehoefte is.
- Te ondoordacht. Hergebruik of gedeeld gebruik is mooi maar kan nooit het leidende of dominante principe zijn. De business wil vaak wel gedeelde oplossingen, maar wil de consequenties van dit delen niet dragen. Je moet zeker weten dat je dit wilt delen: nu en in de toekomst. Je moet beseffen dat gedeelde oplossingen weinig aangepast worden als ze door veel en verschillende 'partijen' gebruikt worden.
- Te perfectionistisch.
- Ongevraagd. Die architectuur is niet in de business begonnen, maar bij de architecten.

Dit alles leidt vaak tot ongewenste effecten in het beheer. Zo heeft men wel componenten onderkend maar kan men er in de eigen organisatie geen echt betrokken eigenaar voor vinden.

Een andere grote valkuil is dat de samenhang van de onderdelen zoek raakt. Men zet berichten op services op de bus (de ESB) en weet straks niet meer, wie deze services gebruikt. In het verleden waren applicaties groot en complex omdat ze de samenhang van functionaliteiten regelden. Veel van die complexiteit is nu impliciet naar de bus verschoven.

5

WELKE OPLOSSINGEN ZIJN ER?

Het belangrijkste is: de hersens gebruiken en gebruik maken van

ervaringen uit het verleden:

- Echte services zijn functionaliteiten en/of groep functionaliteiten die een businessmanager direct herkent en waarvoor hij of zij wel eigenaar wil zijn, mits de condities goed geregeld zijn. Businessmanagement is niet gek. Als een businessmanager dat niet wil voor dat deel, moet je dus een andere service of andere oplossing verzinnen.
- Het is belangrijk om niet te kleinschalig denken en niet te denken in atomaire services. Effectieve services zijn bijna altijd gecombineerd en hebben bijna altijd raakvlakken met informatie. Dit komt dan al gauw neer op functionaliteiten, die op interfaces lijken.
- Accepteren dat een architectuur slechts een richting is en geen doel op zich. Gedeeld gebruik is leuk, maar meestal wil het businessmanagement dit op de langere termijn niet echt. Men wil meestal niet teveel last hebben van anderen of op anderen wachten. Dat is eenvoudig te zien: de meeste mensen carpoolen ook niet iedere dag met hun collega's in de buurt en hebben dus alsnog twee auto's nodig. Als eenvoudig te voorspellen is dat gedeeld gebruik problemen gaat geven, maak er dan een koppeling van en geen generieke service.
- Er is altijd spul wat je niet kwijt kunt. Benoem daarvoor een aparte eigenaar met een eigen budget.

6

WAT MOET DE BUSINESS MET SOA?

Eigenlijk niets. De business moet zijn behoeften en eisen

kenbaar maken in termen van de business. Functioneel dus. En IT moet daar de oplossingen voor verzinnen. Of dat is in de vorm van maatwerk, van pakketten, van

SaaS of van SOA maakt niet uit. Mits aan de behoeften en randvoorwaarden als snelheid, flexibiliteit of beveiliging wordt voldaan. Soms biedt SOA de oplossing, soms niet.

7

LEIDT SOA TOT NIEUWE BEHEERSTRUCTUREN?

Nee. Remko: "Om het even bij mezelf te betrekken:

25 jaar geleden, in mijn 'jonge' jaren, was ik systeemeigenaar van de standaardprogrammatuur en generieke applicaties, zoals de betalingsmodulen/systemen. Deze verzameling programmatuur bestond uit een variëteit van grote en kleine applicaties (en zelfs routines-programma's), die op diverse plaatsen gebruikt werden in mijn organisatie. Datumroutines, betaalsystemen, loonbelastingprogrammatuur, de nodige technische routines. Deze programmatuur was toen al diverse jaren oud en was het 'restant' van datgene wat onder de vlag van hergebruik overleefd was". Het is dus geen nieuw probleem: de doelstellingen van nu zijn hetzelfde als van 20 jaar geleden, alleen de technologie is veranderd.

8

WAT IS HET GROOTSTE PROBLEEM BIJ HET BEHEER VAN SOA?

Flexibiliteit. SOA zou leiden tot een omgeving

die flexibel aangepast kan worden aan de veranderingen in bedrijfsprocessen. Met name het snel aan nieuwe omstandigheden kunnen aanpassen is voor veel organisaties cruciaal voor succes en overleving in een dynamische markt. De "klant" heeft met SOA generieke services gekregen onder het mom van flexibiliteit en kostenbesparing. Dat klopt, want het was er snel. Maar als het er eenmaal is dan kan hij niets meer veranderen. Want de services zijn afkomstig uit een buitenwereld die met vele anderen gedeeld wordt. En het was toch flexibel??

9

WAT ZIJN DE KRITISCHE SUCCESFACTOREN BIJ HET BEHEER VAN SOA?

Het belangrijkste is: het definiëren en inregelen

van functionele, nee, sterker nog, puur business herkenbare services. Indien dat niet mogelijk is doet men er verstandig aan om de gewenste functionaliteit direct als applicatie te definiëren.

En het tweede: het inregelen van het

beheer van de ESB. Eigenlijk wordt de functionaliteit die eerst in de applicaties zat nu overgeheveld naar de ESB. Door goed vast te leggen wat er in de ESB gebeurt en door deze vastlegging te borgen en actueel te houden kan men veel ellende voorkomen.

10

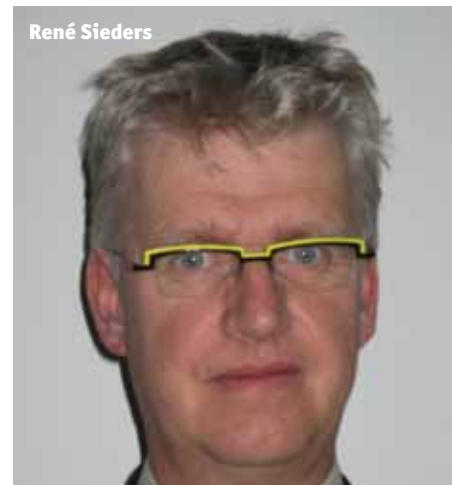
WAT IS HET GROOTSTE VOORDEEL VAN SOA?

Kostenbesparing. Omdat x afdelingen of groepen dezelfde

programmatuur gebruiken is het per afnemer goedkoper. ●

Remko van der Pols

René Sieders

Remko van der Pols en René Sieders zijn werkzaam bij The Lifecycle Company. Zij houden zich bezig met de kwaliteit van de informatievoorziening en met de organisatie van de informatievoorziening. Hun namen zijn één op één verbonden met de public domain standaarden ASL voor applicatiemanagement en BiSL voor business informatiemanagement.